

Prof. Dr. Mete Özgür Falcıođlu
İstanbul Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

ELEKTRONİK TİCARET HUKUKU

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	VII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR.....	XXI

BİRİNCİ BÖLÜM ELEKTRONİK TİCARET İLE BAĞLANTILI TEKNİK KAVRAMLAR

I. Bilgisayar.....	1
A. Genel Olarak.....	1
B. Bilgisayarın Unsurları.....	4
1. Donanım.....	4
2. Yazılım	4
3. Sunucu.....	7
C. Mobil Cihazlar	8
II. İnternette Kurulan İletişim	9
A. Ağ Kavramı.....	9
B. İnternet.....	10
C. İnternette Kurulan İletişim ve Özellikleri	13
III. Diğer Bazı Önemli Kavramlar	16
A. Bulut Bilişim.....	16
B. Yapay Zekâ.....	17
C. Sosyal Ağlar ve Sosyal Medya.....	21
D. Nesnelerin İnterneti.....	23

İKİNCİ BÖLÜM
ELEKTRONİK TİCARET, KULLANILAN
İLETİŞİM YÖNTEMLERİ VE ELEKTRONİK
TİCARETİN TÜRLERİ

I. Elektronik Ticaret	25
A. Genel Olarak	25
B. Elektronik Ticaret Kanunu Bakımından Elektronik Ticaret	28
II. Elektronik Ticarete Kullanılan İletişim Yöntemleri.....	31
A. Elektronik Ticarete İletişim	31
B. Elektronik Posta ve Anlık Mesajlaşma Uygulamaları	33
1. Elektronik Posta	33
2. Anlık Mesajlaşma Uygulamaları.....	36
C. İnternet Siteleri	37
1. Teknik Olarak.....	37
2. İnternet Sitelerinin Sınıflandırılması.....	39
D. Elektronik Veri Değişimi	41
III. Elektronik Ticaretin Türleri.....	43
A. Taraflarına Göre.....	44
1. İşletmeler Arası Elektronik Ticaret.....	44
2. İşletmeler ile Tüketiciler Arası Elektronik Ticaret	46
3. Tüketiciler Arası Elektronik Ticaret	48
B. Konusuna Göre	50
C. İfanın Gerçekleşmesine Göre	53
D. Gelir Modeline Göre	54
E. Mobil Ticaret	56
F. Sosyal Ticaret.....	57
G. Diğerleri	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ELEKTRONİK TİCARETİN HUKUKİ ÇERÇEVESİ

I. Elektronik Ticarete İlişkin Uluslararası Düzenlemeler	63
A. UNCITRAL Düzenlemeleri.....	63
1. Model Kanunlar.....	63
2. Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması.....	66
B. Avrupa Birliği Hukuku	69
1. Genel Olarak	69
2. Elektronik Ticaret Yönergesi.....	72
a. Kapsamı.....	72
b. Yönerge Kapsamında Elektronik Sözleşme	73
3. Tüketici Hakları Yönergesi	75
II. Elektronik Ticaret Mevzuatı, Temel Kavramlar ve Elektronik Ticaretin Søjeleri	77
A. Elektronik Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat	77
B. Elektronik Ticarete İlişkin Temel Kavramlar	81
1. Bilgi Toplumu Hizmeti	81
2. Elektronik Ticaret Ortamı ve Platformlar	83
3. Elektronik Ticaret Pazar Yeri	86
C. Elektronik Ticaretin Søjeleri.....	88
1. Alıcı	88
2. Hizmet Sağlayıcı	90
3. Aracı Hizmet Sağlayıcı	92
4. Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcı.....	95
5. Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı.....	97
6. Elektronik Ticaret Kanunu Kapsamından İstisna Tutulan ETAHS ve ETHS'ler.....	100
III. Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcı ile Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı Arasındaki Hukuki İlişki ve Aracılık Sözleşmesi	101

A. Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcı ile Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı Arasındaki Hukuki İlişki	101
B. Aracılık Sözleşmesi	103
1. Düzenlenmesi	103
2. Tanımı.....	104
3. Şekli.....	105
4. Tarafları	107
5. Hukuki Niteliği	108
6. Aracılık Sözleşmesinin İçeriği.....	110
7. Aracılık Sözleşmesinin Değiştirilmesi, Hizmetin Kısıtlanması, Askıya Alınması veya Sonlandırılması.....	113
IV. Elektronik Ticarete Haksız Ticari Uygulamalar	116
A. Genel Olarak Haksız Rekabet ve Haksız Ticari Uygulama	116
B. Haksız Ticari Uygulamaların Elektronik Ticaret Kanununda Düzenlenme Nedeni ve Şekli.....	118
C. Elektronik Ticaret Kanunu Kapsamında Haksız Ticari Uygulamalar	121
1. Genel Olarak.....	121
2. Haksız Ticari Uygulamalarda Kusur ve Zarar.....	122
3. Her Durumda Haksız Ticari Uygulama Sayılan Haller.....	123
4. Haksız Ticari Uygulamaların Yaptırımını	125

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ELEKTRONİK SÖZLEŞME,
SINIFLANDIRILMASI, TÜRLERİ VE ŞEKİL
BAKIMINDAN GEÇERLİĞİ VE İSPATI

I. Elektronik Sözleşme	129
A. Tanım.....	129
B. Akıllı Sözleşmeler ve Diğerlerinden Ayırt Edilmesi.....	132
C. Elektronik Sözleşmelere Uygulanacak Hükümler	135

D. Elektronik Sözleşmelerin İçeriği ve Konusu.....	136
II. Elektronik Sözleşmelerin Sınıflandırılması.....	140
A. Genel Olarak.....	140
B. Müzakere Edilmelerine Göre Elektronik Sözleşmeler	142
1. Müzakere Edilen Elektronik Sözleşmeler.....	142
2. Müzakere Edilmeyen Elektronik Sözleşmeler.....	144
a. Genel Olarak Standart Sözleşmeler.....	144
b. Standart Elektronik Sözleşmeler.....	147
C. Çerçeve Sözleşmeye Dayanmalarına Göre Elektronik Sözleşmeler.....	149
1. Çerçeve Sözleşmeye Dayanan Elektronik Sözleşmeler	149
2. Çerçeve Sözleşmeye Dayanmayan Elektronik Sözleşmeler...	152
D. İfanın Gerçekleşmesine Göre Elektronik Sözleşmeler	153
1. Elektronik Ortam Dışında İfa Edilen Elektronik Sözleşmeler.....	153
2. Elektronik Ortamda İfa Edilen Elektronik Sözleşmeler.....	155
III. Tıklanarak Kurulan Sözleşmeler	157
A. İradenin Tıklanarak Açıklanması	157
B. Tıklanarak Kurulan Elektronik Sözleşme Görünümleri	160
IV. Mesafeli Sözleşme Niteliği Kazanan Elektronik Sözleşmeler	166
A. Mesafeli Sözleşme Kavramı.....	166
1. Düzenlenmesi	166
2. Genel Mesafeli Sözleşmeler	167
a. Kavram	167
b. Elektronik Mesafeli Sözleşme.....	168
c. Mesafeli Sözleşmelerin Benzer İşlemlerden Ayrıld Edilmesi.....	170
3. Finansal Hizmetlere İlişkin Mesafeli Sözleşmeler	172
B. Mesafeli Sözleşmelerin Unsurları	175
1. Tarafların Eş Zamanlı Fiziksel Varlığının Bulunmaması	175

2. Uzaktan Pazarlamaya Yönelik Bir Sistem Kapsamında Kurulma	177
3. Sözleşmenin Uzaktan İletişim Araçları Kullanılarak Kurulması	179
C. Mesafeli Sözleşmelere İlişkin Hükümlerin Uygulanma Alanı.....	181
V. Elektronik Satış Sözleşmeleri.....	183
A. Genel Olarak Satış Sözleşmesi.....	183
B. Satış Sözleşmesinin Türleri	185
C. Konusu	186
D. İşletmeler Arası Elektronik Ticarete Kurulan Elektronik Satış Sözleşmeleri.....	192
1. Genel Olarak Ticari Satış.....	192
2. Elektronik Ticari Satış Sözleşmesi.....	194
a. Tarafları ve Kapsamı	194
b. Elektronik Ticari Satış Sözleşmesine İlişkin İhtar ve Ayıp Bildirimi.....	195
aa. Elektronik Ticari Satış Sözleşmesine İlişkin İhtarların Şekli.....	195
bb. Elektronik Ticari Satış Sözleşmesine İlişkin Ayıp İhbarının (Bildiriminin) Şekli ve Süresi.....	196
3. CISG Kapsamında Uluslararası Elektronik Satış Sözleşmesi	199
a. Genel Olarak	199
b. Tarafları	199
c. Konusu	201
VI. Elektronik Sözleşmelerin Şekil Bakımından Geçerliği ve İspatı.....	205
A. Sözleşmelerin Şekli	205
1. Genel Olarak.....	205
2. Geçerlik Şartı Olarak Şekil	206
3. İspat Şartı Olarak Şekil.....	209
B. Kanununun Şekil Şartı Öngörmesi Halinde Elektronik Sözleşmelerin Geçerliği ve İspatı	210

1. Elektronik Sözleşmelerin Geçerlik ve İspat Şartını Sağlaması.....	210
a. TBK ve HMK Bakımından	210
b. Dijital Bankacılıkta Yazılı Şekil Şartının Sağlanması	214
2. Elektronik İmza Kanunu.....	217

BEŞİNCİ BÖLÜM

ELEKTRONİK SÖZLEŞMELERİN

KURULMASI

I. Genel Olarak Sözleşmenin Kurulması.....	223
A. İrade Beyanlarının Karşılıklı ve Birbirine Uygun Olması	223
1. İrade Beyanı.....	223
2. İrade Beyanlarının Karşılıklı ve Birbirine Uygun Olması	225
B. Sözleşmenin Öneri ve Kabul Kurulması	226
1. Öneri.....	226
a. Tanımı.....	226
b. Özel Durumlar	228
aa. Tarife, Fiyat Listesi veya Benzerlerinin Gönderilmesi	229
bb. Mal Sergilenmesi	231
c. Önerinin Bağlayıcılığı.....	233
aa. Genel olarak.....	233
bb. Süreli Önerilerin Bağlayıcılık Süresi.....	234
cc. Süresiz Önerilerin Bağlayıcılık Süresi	235
i. Hazırlar Arasında Yapılan Önerilerin Bağlayıcılığı.....	235
ii. Hazır Olmayanlar Arasında Yapılan Önerilerin Bağlayıcılığı	238
2. Kabul.....	240
a. Tanımı.....	240

b. Kabulün Yapılma Şekli	241
3. Öneri ve Kabulün Geri Alınması	242
4. Sözleşmenin Kurulduğu ve Hüküm ve Sonuçlarını Doğurduğu An	243
II. Elektronik Sözleşmelerin Kurulması.....	245
A. Genel Olarak	245
B. Elektronik Posta ve Anlık Mesajlaşma Uygulamalarıyla Kurulma	247
1. Mesaj ile İrade Beyanı.....	247
2. Mesajların Karşılıklı Olması.....	250
3. Elektronik Posta ve Anlık Mesajlarla Yapılan Öneri.....	251
a. Yazılı Mesajlar	251
b. Görsel Unsurlar Taşıyan Mesajlar	253
4. Elektronik Posta ve Anlık Mesajlarla Yapılan Önerinin Bağlayıcılığı.....	255
5. Elektronik Posta ve Anlık Mesajlarla Yapılan Kabul	258
a. Açık Kabul	258
b. Örtülü Kabul.....	260
c. İsmarlanmayan Şeyin Gönderilmesi	262
6. Elektronik Posta ve Anlık Mesajlarla Yapılan Öneri ve Kabulün Geri Alınması	267
7. Sözleşmenin Kurulması ve Hükümlerini Doğurmaya Başlaması.....	271
a. İrade Beyanlarının Varma Yer ve Zamanının Teknik Açıdan Belirlenmesi.....	271
b. Elektronik Posta ve Mesaj İle Kurulan Sözleşmelerin Değerlendirilmesi.....	275
c. Sözleşmenin Kurulma ve Hükümlerini Doğurma Zamanı.....	276
aa. Sözleşmenin Kurulma Zamanı	276
bb. Sözleşmenin Hükümlerini Doğurma Zamanı	279
8. Teyit Mektubu Niteliğinde Elektronik Posta Mesajları.....	284

C. Sözleşmenin İnternet Siteleri ve Diğer Elektronik Ticaret Ortamlarında Kurulması	287
1. Elektronik Ticaret Ortamlarında Yapılan İrade Beyanlarının Özellikleri	287
a. Genel Olarak	287
b. Etkileşimsiz Elektronik Ticaret Ortamları	290
c. Etkileşimli Elektronik Ticaret Ortamları.....	290
2. Elektronik Ticaret Ortamlarında Öneri	293
3. TKHK Madde 6 Kapsamında Özel Durum	300
4. Elektronik Ticaret Ortamlarında Yapılan Önerilerin Bağlayıcılığı.....	307
5. Elektronik Ticaret Ortamlarında Kabul	309
a. Etkileşimsiz Ortamlarda Kabul	309
b. Tıklanarak Kurulan Elektronik Sözleşmelerde Kabul	310
6. Elektronik Ticaret Ortamlarında Yapılan Öneri ve Kabulün Geri Alınması	317
7. Sözleşmenin Elektronik Ticaret Ortamlarında Kurulması, Hüküm ve Sonuçlarını Doğurması.....	317
III. Elektronik Sözleşmelerde Bilgilendirme Yükümü.....	320
1. Elektronik Ticaret Kanunu ve İkincil Mevzuat Kapsamında Bilgi Verme Yükümü	320
a. Elektronik Ticaret Kanunu Kapsamında Bilgi Verme Yükümlülüğü	320
b. Hizmet Sağlayıcılar Yönetmeliği Kapsamında Bilgi Verme Yükümlülüğü	323
aa. Genel Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	323
bb. Siparişe İlişkin Bilgilendirme Yükümlülüğü	327
2. Mesafeli Sözleşmelerde Ön Bilgilendirme Yükümlülüğü	329
a. Genel Mesafeli Sözleşmelerde Ön Bilgilendirme	330
b. Finansal Mesafeli Sözleşmelerde Bilgilendirme.....	340
IV. Mesafeli Sözleşmelerde Cayma Hakkı.....	344
A. Genel Olarak	344

B. Genel Mesafeli Sözleşmelerde Cayma Hakkı.....	346
1. Cayma Hakkının Süresi.....	346
2. Cayma Hakkının Kullanılması.....	348
3. Platform Üzerinden Kurulan Mesafeli Sözleşmelerde Cayma Hakkının Sonuçları	350
4. Cayma Hakkının İstisnaları.....	353
C. Finansal Mesafeli Sözleşmelerde Tanınan Cayma Hakkı.....	357
1. Cayma Hakkının Süresi ve Kullanılması	357
2. Cayma Hakkının İstisnaları.....	360

ALTINCI BÖLÜM TİCARİ İLETİŞİM VE TİCARİ ELEKTRONİK İLETİLER

I. Genel Olarak.....	363
II. Ticari İletişim.....	364
A. Kapsamı ve Unsurları	364
B. Ticari İletişime İlişkin Esaslar.....	367
III. Ticari Elektronik İleti	369
A. Tanımı.....	369
B. Ticari Elektronik İletinin Unsurları.....	371
C. Ticari Elektronik İleti Gönderiminin Şartları	373
1. Gönderim İçin Alıcıdan Onay Alınması.....	373
2. Onay Almanın Şekli.....	378
3. Onayın Süresi ve Reddetme Hakkı.....	380
D. Ticari Elektronik İletinin İzin Alınmadan Gönderilmesi Halinde Yaptırımlar	381
KAYNAKÇA.....	383